

Aleforsstiftelsen

Mer än 35 års erfarenhet av framgångsrik
behandling vid alkohol- eller andra drogproblem

Program

Introduktion, 09:00

Om Aleforsstiftelsen

Alkoholkonsumtionen – då och nu

Riskbruk, skadligt bruk, beroende

Rast, ca 10.00-10.10

En vanlig patient

Rast, ca 11.00-11.10

Beroendesjukdomen

Sjukdomsförloppet

Lunch, 12:00 – 13:00

Arbetsrätt vid missbruk

Arbetsplatsens ansvar

Alkohol- och drogpolicy

Alkotest och drogtest

Rast + kaffe, ca 14:00-14.20

Det svåra men nödvändiga samtalet

Vårdkedjan

Aleforsstiftelsens behandlingsprogram

Läkemedel och narkotika

Sammanfattning/utvärdering

Avslutning, 15.45

Aleforsstiftelsen

Mer än 35 års erfarenhet av framgångsrik
behandling vid alkohol- eller andra drogproblem

Stiftare

Aleforsstiftelsen bildades 1987

- Chalmers tekniska högskola
 - Göteborgs kommun genom dess sjukvårdsstyrelse (Västra Götalandsregionen)
 - Göteborgs Hamn AB
 - Konsum Väst (Coop Väst)
 - Marks stiftelse
 - Postens regionkontor i Göteborg (PostNord AB)
 - SKF AB
 - Volvo AB
 - Stiftelsen Statshälsan
 - SE-Banken i Göteborg
-

Aleforsstiftelsens uppdrag är att

- utan vinstsyfte erbjuda kvalitetssäkrad tolvstegsbaserad behandling av kemiskt **beroende** till socialt förankrade människor.
- bistå arbetslivet i deras strävan att säkerställa en trygg och drogfri arbetsmiljö.

ACG Gruppen AB	Heidelberg Materials Cement Sverige AB	Optimal Ren Miljö AB	Ulricehamns kommun
Ahstrom Sweden AB	Herrljunga kommun	Orkla Confectionery & Snacks Sverige AB	Vara kommun
Aircoil AB	Hjo kommun	Parker Hannifin Manufacturing Sweden AB,	Varbergs kommun
Akademiska Hus	Hotel Flora AB	Trollhättan och Borås	Varbergs Trä AB
Albany International	HSB Göteborg	Perstorp Oxo AB	Wellspect AB
Alingsås kommun	HSB Nordvästra Götaland	Plasman Sverige AB	Volvo Cars Corporation
ALTEN Sverige AB	Hte Garden Produktion AB	Positivum AB	Volvo Group Sweden AB
Arctic Paper AB	Husqvarna	PostNord Sverige AB	Vy Buss AB
Aurobay Sweden AB	HVC i Ljungby AB	PowerCell Sweden AB	Vårgårda kommun
Axjo Group AB	Hylte Paper AB	Projob Workwear AB	Vänersborgs kommun
Benders Sverige AB	Högskolan i Borås	Protek Development Sweden AB	Västra Götalandsregionen
Bengtstors kommun	Högskolan Väst	Pulsen AB	Willhem AB
Benify AB	Högsätters Rehabiliteringshem AB	Rambo	Wirelesscar Sweden AB
Bergman & Beving AB	IAC Group Sweden AB	Region Halland	Wärtsilä Sweden AB
Bollebygds kommun	ICA City i Borås	Renova AB	Wärtsilä Voyage Solutions AB
Borås Bil Gruppen	IMI Hydronic Engineering AB	Rosemount Tank Radar AB	Zeekr Technology Europe AB
Borås Stad	Indutrade AB	Räddningstjänsten Storgöteborg	Åmåls kommun
Bräcke Diakoni	Innovatum AB	SealEco AB	Ålvsborgs Amfibieregemente AMF4
Chalmers Tekniska Högskola AB	Inovyn Sverige AB	Serneke Group AB	Änggårdens Hospice
Consilium Safety Group AB	IQR Solutions AB	Skara kommun	Öckerö kommun
Coop Väst AB	Karlsborgs kommun	SKF AB	
Dahlin & Johansson Frantextil AB	Kasthall Mattor och Golv AB	Skövde kommun	Uppdaterad 2024-03-05
Dahrén Sweden AB	Keolis Sverige AB	SMA Mineral AB	
Dentsply IH AB	Kinnarps AB	Smurfit Kappa AB	
DFDS Seaways AB	KVD of Sweden AB	Sotenäs kommun	
Emballator Ulricehamns Bleck AB	Källtorps Bygg AB	ST1 Refinery AB	
Eriksons Chark AB	Lastbilscentralen i Tvåstad AB	Stena AB	
Essity Hygiene and Health AB	Lerums kommun	Stiftelsen Neuberghska ålderdomshemmet	
Essunga kommun	LGT Logistics AB	Svenljunga kommun	
Ewellix AB	Liljas Svets & Mekaniska AB	Svenska Kyrkan, Göteborgs	
Falköpings kommun	Llentab AB	begravnings-samfällighet	
Färgelanda kommun	Lilla Edets kommun	Svenska Kyrkan, Göteborgs Domkyrkopastorat	
Försvarsmedicincentrum	Lysekils kommun	Svenska Kyrkan, Lysekils pastorat	
GEODIS Sweden AB	Länsstyrelsen i Västra Götaland	Svenska Kyrkan, Sankt Johannes församling	
GKN Aerospace Sweden AB	Mariestads kommun	Svenska Kyrkan, Uddevalla pastorat	
Got Event AB	Marks kommun	Svevia Region Väst	
Gothenburg RORO Terminal	Melleruds kommun	Sylvamo Sweden AB	
Grästorps kommun	Midroc Europe AB	SWEDAC	
Gullspångs kommun	Moment Group AB	Tanums kommun	
Göteborgs Hamn AB	Momentum Industrial AB	Thomas Betong AB	
Göteborgs Stad, Förvaltn för funktionsstö	Munkedals kommun	Tidaholms kommun	
Göteborgs Stad, Förvaltnings AB Framtiden	Mölnåls Stad	Together Tech AB	
Göteborgs Stad, Kretslopp och vatten	Mölnlycke Holding AB	Tranemo kommun	
Göteborgs Stad, Liseberg AB	New Wave Mode AB	Trident BMC AB	
Göteborgs Stad, Socialförvaltningen Hisingen	NKC Manufacturing Sweden AB	TRUMPF Maskin AB	
Göteborgs Universitet	Norma Precision AB	Töreboda kommun	
Götene kommun	Norra Ålvsborgs Räddningstjänstförbund	Uddevalla kommun	
Hajom Skjutdörrar	Novab AB	Ulna AB	

Aleforsrådet - medlemsförmåner

- Snabb tillgång till Aleforsstiftelsens behandlingar
- Rabatt på utbildningar, behandlingsinsatser, mm
- Kostnadsfri utbildning genom Arbetsplatsprogrammet
- Aleforslinjen 020-22 12 00
Fri telefonrådgivning och chefshandledning
- Nätverksträffar
- Fri policyrevision och dokumentmallar
- Tillgång till kostnadsfritt informationsmaterial
- Fortlöpande information om Aleforsstiftelsens verksamhet

Dricker vi mycket idag?

”Varning för superiet” (1754)

Beskrivning av en nödvändig dagsranson för den måttlige.

”En god sup till morgonkaffet eller teét, en god slunt lite före middagsmåltiden för att uppväcka matlusten, en sup på fisken eller maten, en till aftonmåltiden och en efter såsom en nödvändig insövnings-sup.”

Dricker vi mycket idag?

År 1839
43 liter

År 1986
6 liter (100%)

År 2020
8,5 liter (100%)

per person/år
15 år och äldre

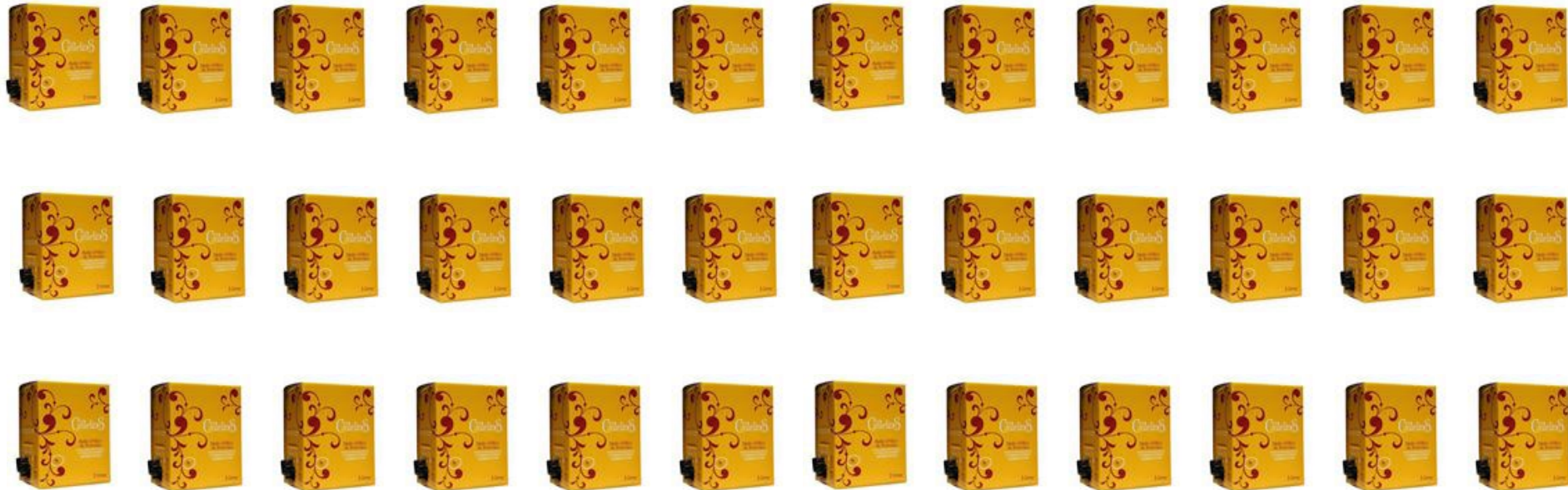
Genomsnittlig konsumtion (omräknat till vin)

Kvinnor, 50 liter vin/år

Genomsnittlig konsumtion (omräknat till vin)

Män, 100 liter vin/år

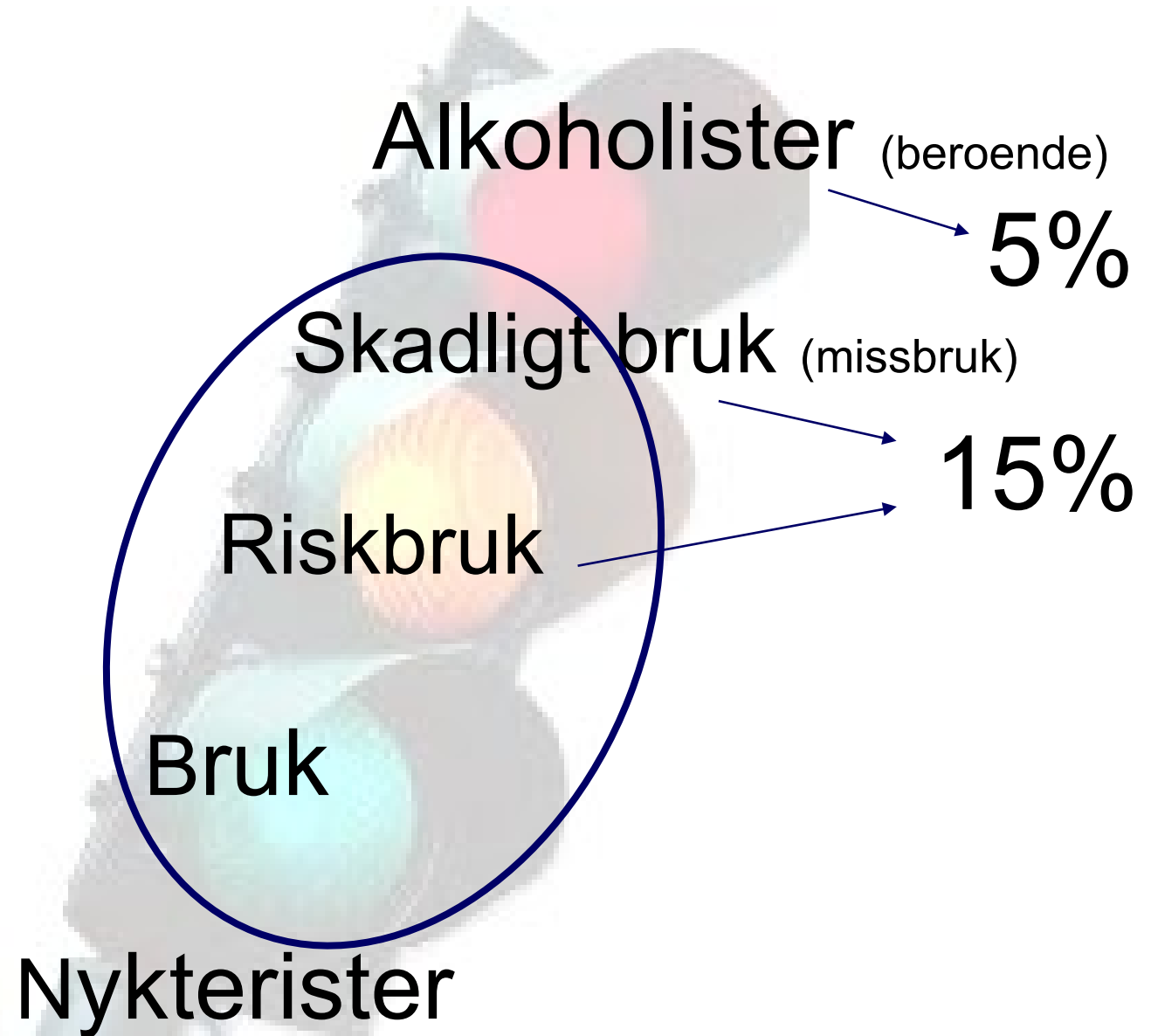

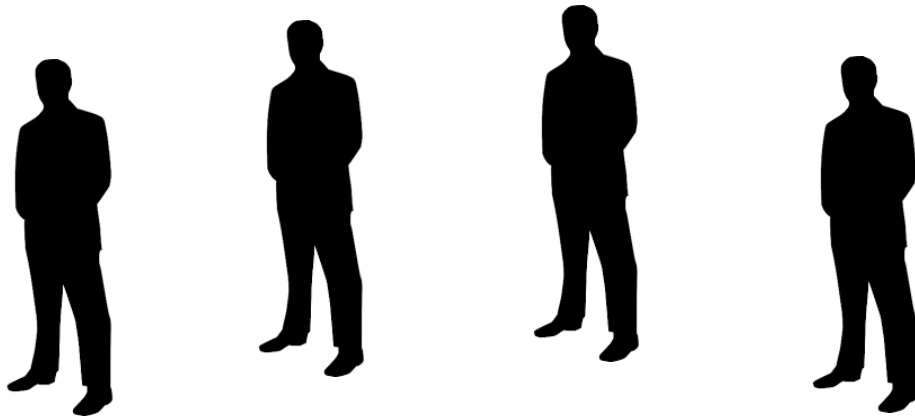
Alkoholister (beroende)

Normalkonsumenter

Nykterister

Var femte man (20%)

och var åttonde kvinna (13%)

.. konsumerar regelbundet alkohol i en sådan omfattning som medför förhöjd risk för skadliga fysiska, psykiska och sociala konsekvenser.

Standardglas

För att få ett gemensamt konsumtionsmått används begreppet standardglas. Ett standardglas alkohol innehåller 12 g alkohol, vilket återfinns i något av nedanstående:

33 cl starköl

45 cl folköl

12 cl vin

8 cl starkvin

4 cl starksprit

MÄNGD PER VECKA

Max 4
standardglas/tillfälle
Minst 2 alkoholfria
dagar/vecka

Upp till:	9 glas	lägre risk
Mellan:	10-25 glas	riskbruk
Mer än:	25 glas	skadlig nivå

Medicinska skador

- Bukspottkörteln
- Magbesvär t.ex magkatarr
- Gikt
- Övervikt ffa bukfetma
- Cancer
- Muskler
- Hjärnskador
- Leversjukdomar
- Hjärt- och kärlsjukdomar
- Högt blodtryck
- Diabetes – typ II
- Nervsystemet
- Sömnstörningar
- Depression
- Psykiska störningar

Rast, klockan 10.00-10.10

En vanlig patient

”Socialt etablerade” personer

- Medelålder 47 år (29-69 år).
- Nästan alla (91%) har eget boende.
- Fullföljt grund- och gymnasieskola.
- 76% arbetar (resten pension, arbetslösa eller långtidssjukskrivna).
- Få har kriminella problem (11%).

...men med allvarliga alkoholproblem

- Genomsnittlig alkoholkonsumtion per vecka sista året. (gram ren alkohol/vecka) är 1100 gram ren alkohol.
- 13 år med problematiskt drickande (medelvärde).
- Nästan hälften (46%) har någon gång provat narkotika.
 - Nästan var femte (17%) har försökt ta sitt liv.

Källa: Göteborgs Universitet

Rast, klockan 11.00-11.10

Beroendesjukdom

- Primär
- Progressiv
- Kronisk
- Dödlig
- **Behandlingsbar**

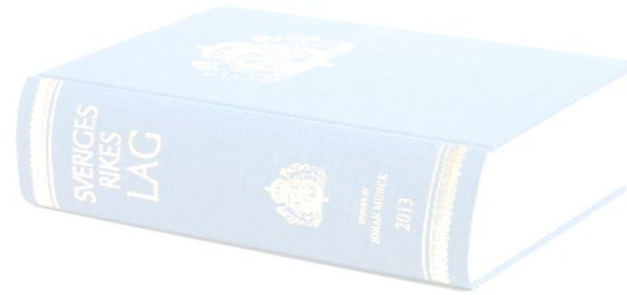
”Familjesjukdom”

Vägen ut ur missbruk och beroende

- Vägen ut ur missbruk och beroende framstår som en långvarig process med flera olika faser, vars konkreta förlopp varierar med individuella omständigheter (t.ex kön, ålder, missbrukets svårighetsgrad, social situation och socialt nätverk)
- Det som utlöser förändring är en kombination av negativa konsekvenser av missbruket och positiva drivkrafter och omständigheter som ger hopp eller pekar på möjligheten till ett annat liv
- Bestående missbruksfrihet verkar hänga samman med kulturella faktorer och andra faktorer i omgivningen som stöd från närstående och tillgång till attraktiva alternativ till missbruket

Klockan 12.00-13.00

Lagar och regelverk vid missbruk och beroende

- Arbetsmiljölagen (AML)
- Arbetsmiljöverkets författningssamling (AFS)
- Lagen om anställningsskydd (LAS)
- Socialförsäkringsbalken

Arbetsmiljölagen 2004

- Lagens ändamål är att förebygga ohälsa och olycksfall i arbetet samt att även i övrigt uppnå en god arbetsmiljö.
- Arbete ska planläggas och anordnas så att det kan utföras i en sund och säker miljö.
- Arbetstagaren ska medverka i arbetsmiljöarbetet och delta i genomförandet av de åtgärder som behövs för att åstadkomma en god arbetsmiljö.

Arbetsgivarens ansvar för arbetsanpassning och rehabilitering

Ur AFS 2020:5

2 § Arbetsgivaren har ansvaret för att föreskrifterna följs.

Bestämmelser om arbetsgivares ansvar vid arbetstagares rehabilitering finns i 30 kap. socialförsäkringsbalken. **Reglerna riktar sig till alla arbetsgivare och det är också de som är ytterst ansvariga för att lagar och föreskrifter följs.**

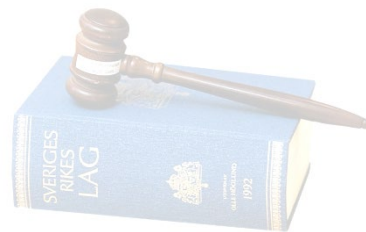
Ur SFB 2012:110 30 kap

6 a § Den försäkrades arbetsgivare ska efter samråd med den försäkrade lämna de upplysningar till Försäkringskassan som behövs för att den försäkrades behov av rehabilitering snarast ska kunna klarläggas och även i övrigt medverka till det. **Arbetsgivaren ska också svara för att de åtgärder vidtas som behövs för en effektiv rehabilitering.** Bestämmelser om arbetsgivarens skyldigheter avseende arbetsanpassning och rehabilitering finns även i arbetsmiljölagen (1977:1160). Lag (2017:1306).

Ur AML 1977:1160 3 kap

2 § **Arbetsgivaren skall vidta alla åtgärder som behövs för att förebygga att arbetstagaren utsätts för ohälsa eller olycksfall.** En utgångspunkt skall därvid vara att allt sådant som kan leda till ohälsa eller olycksfall skall ändras eller ersättas så att risken för ohälsa eller olycksfall undanröjs.

AD 2009 nr 22

En kommunanställd arbetstagare avskedades från sin anställning sedan han hade druckit alkohol i samband med utförandet av sina arbetsuppgifter och därefter i anslutning till arbetsdagens slut kört bil med en alkoholkoncentration uppgående till 1,2 promille i blodet.

Fråga om avskedandet var lagligen grundat.

Alkohol/drog-påverkan

- Arbetsgivaren ska klargöra vilka interna regler som gäller om arbetstagaren uppträder påverkad av alkohol eller andra droger.
 - Arbetet avbryts
 - Alkotest/drogtest
 - Säkerställd transport
 - Uppföljningssamtal
 - Dokumentation

Arbetsgivarens roll

Arbetsgivaren har ett *utredningsansvar*, vilket innebär att arbetsgivaren skall *klarlägga* ev. störningar i produktionen genom att:

- *påtala* misskötsamhet,
- *utreda* vad misskötsamhet/störningar beror på
- samt *erbjuda* rehabilitering om så behövs.

Medarbetarens roll

Medarbetaren har skyldighet att utifrån sitt hälsotillstånd aktivt delta i den egna rehabiliteringen.

- det innebär att lämna tillräcklig information om sitt hälsotillstånd så att en lämplig planering kan upprättas och att aktivt medverka i de rehabiliteringsinsatser som arbetsgivaren efter utredning erbjuder.

Vad säger våra rutiner?

Alkohol- och drogpolicy

- med tillhörande handlingsplan

Ansvar och omfattning

- Vem omfattas av policyn?
- När gäller policyn?
- Chefens ansvar.
- Medarbetarens ansvar.
- Arbetstagarens ansvar
- Samförstånd mellan fack och arbetsgivare.

Alkohol – andra droger

- Alkohol är legalt.
- Narkotikahandtering är kriminellt.
- Ställningstagande till sinnespåverkande läkemedel.
- Missbruk av "hälsofarliga varor/ämnen".

Förenklad händelsekedja

- Misstanke om påverkan
- Konstaterad påverkan
- Arbetsgivarens utredningsansvar
- Arbetsgivarens rehabiliteringsansvar

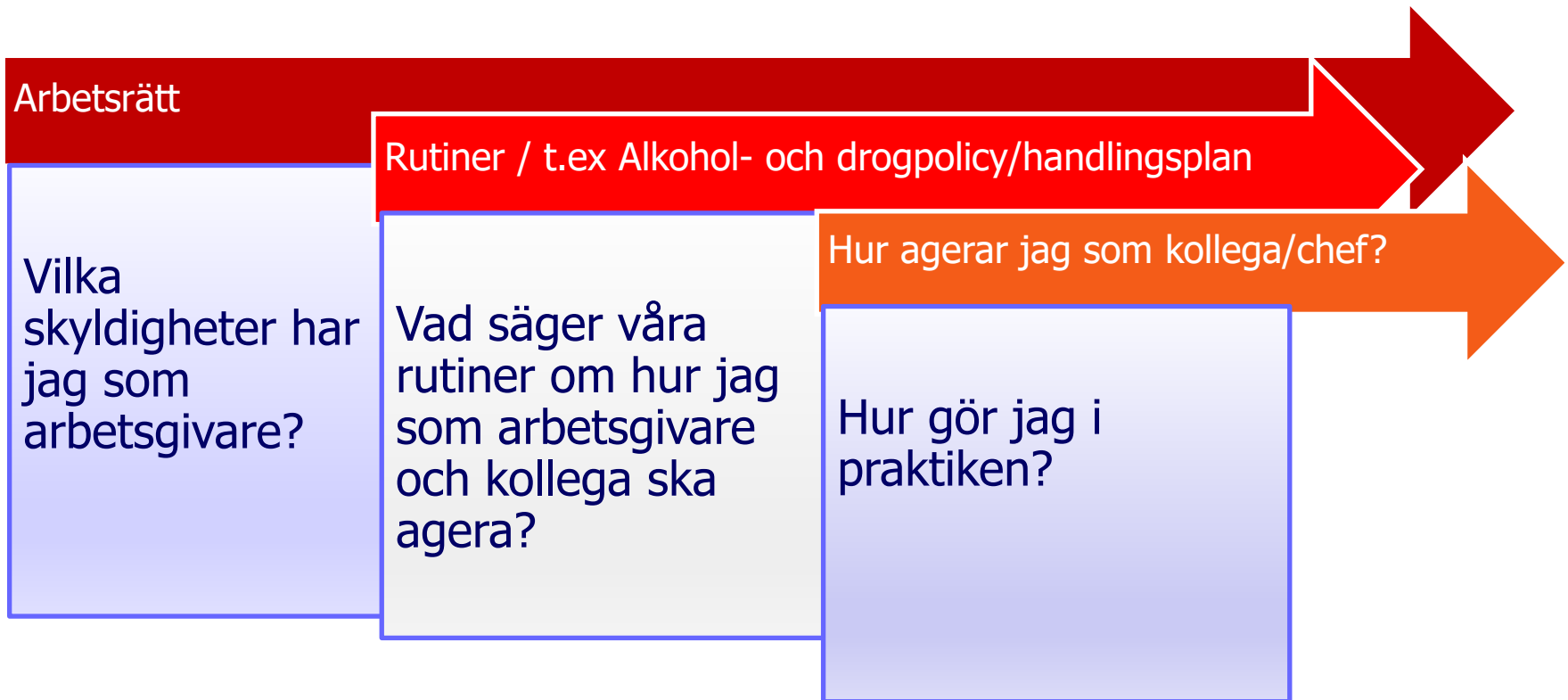

Klockan 14.00-14.20

Det svåra men nödvändiga samtalet

Samtal kring alkohol och droger på arbetsplatsen

Sena och allvarliga tecken (alkohol, droger)

- **Alkoholpåverkan**
bakfull, luktar alkohol på arbetstid
- **Kontrollförluster**
man dricker upprepat mer än man tänkt sig
- **Signaler från utomstående**
kunder, kollegor eller från hemmaplan
- **Alkoholrelaterade skador och sjukdomar**
- **Rattfylleri (alkohol, droger)**
kört bil eller arbetsfordon onykter
- **Behandling**
tillnyktring, avgiftning
- **Olycksfall, tillbud**

Det tydliga samtalet – vid misskötsamhet

Ett tydligt samtal har du vid misskötsamhet.

- Problemet för dig som chef är inte själva drickandet/drogandet utan konsekvenserna/symtomen. Det är dem du ska angripa.
- Det är inte din uppgift som chef att ställa diagnos.

Tidiga tecken (alkohol, droger)

- **Alkoholkonsumtionen** - för hög, för ofta och vid fel tillfällen
- **Alkoholfokusering**
tillgången till alkohol vid tjänsteresa, konferens etc. blir allt viktigare
- **Beteende och humör**
man gör saker man normalt inte gör, brusar upp och visar irritation
kraftiga humörsvängningar
- **Försämrad arbetsprestation** - långsammare, skjuter upp
- **Ströfrånvaro** - kommer sent går tidigt, sällan på plats
- **Sjukfrånvaro** - ofta i samband med ledighet
- **Förändringar i personligheten**
från öppen till tyst och sluten, drar sig undan

Varför 13 år

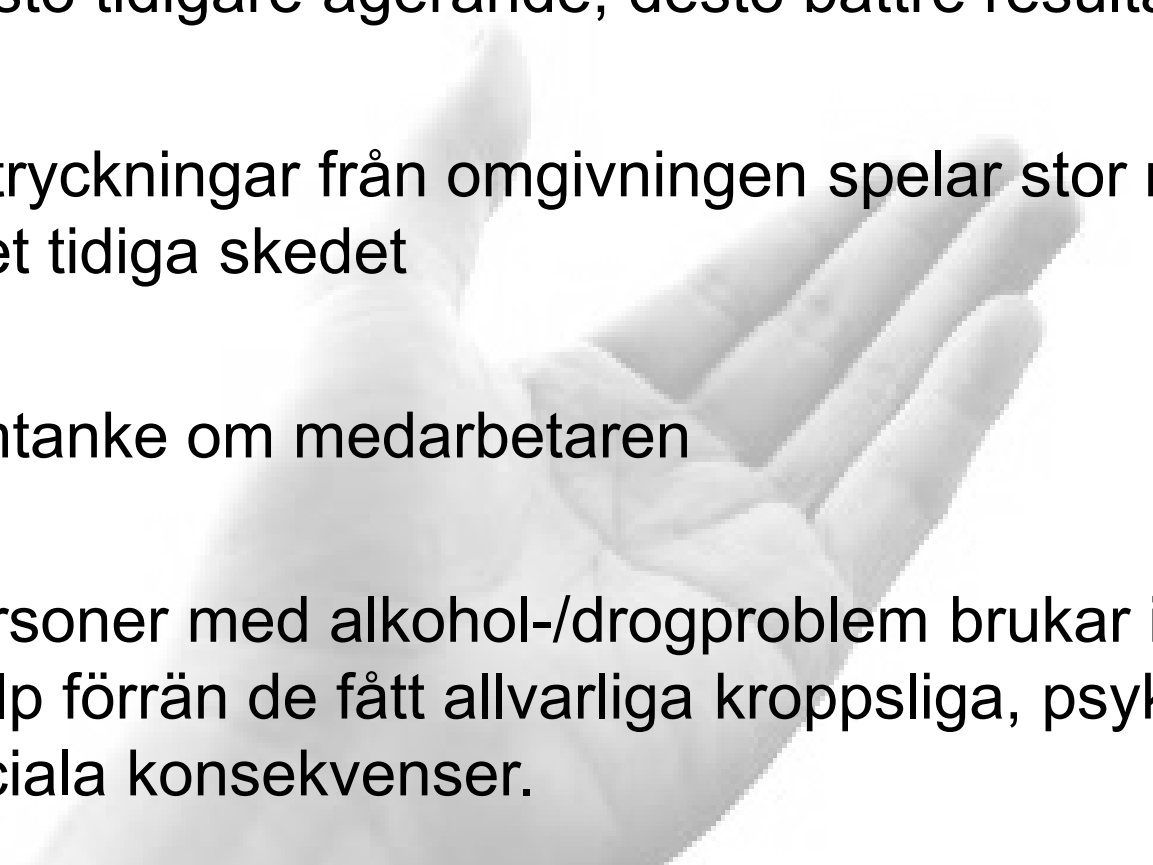
trots att man känt till det?

- man är inte säker
- vet inte hur man ska göra
- känns obehagligt/svårt att ta upp
- rädd för att kränka
- konflikträdsla
- personen utför ju sitt arbete
- man har personliga relationer
- inte min sak att ta upp
- personen har det väl jobbigt nog ändå
- man har en beroendeställning
- man är rädd för att förstöra för personen
- ej arbetsrelaterat
- inte hänt något på jobbet
- attityder

Bekymringssamtal – det tidiga samtalet

- När du har en ”magkänsla” att något är fel
- Ignorera aldrig att ta ett bekymringssamtal
- Att visa att du bryr dig kan betyda mycket i ett tidigt skede och bli en varningsklocka för den som är på väg mot alkohol-/drogproblem

Varför lägga sig i?

- Desto tidigare agerande, desto bättre resultat
 - Påtryckningar från omgivningen spelar stor roll, speciellt i det tidiga skedet
 - Omtanke om medarbetaren
 - Personer med alkohol-/drogproblem brukar inte söka hjälp förrän de fått allvarliga kroppsliga, psykiska eller sociala konsekvenser.
-

Tänk om jag har fel?

Våga lita på ”magkänslan”

- Att medarbetaren inte är hjälpsökande ligger i sakens natur
- Förnekandet ingår i problemet

Kan det vara så här?

Mer än 35 års erfarenhet av framgångsrik
behandling vid alkohol- eller andra drogproblem

Effekt

Nedåt

- Alkohol
- GHB/GBL
- Bensodiazepiner
- Kodein
- Andra Opiater

Uppåt

- Koffein
- Nikotin
- Amfetamin
- Kokain
- Extacy
- Khat

Effekt

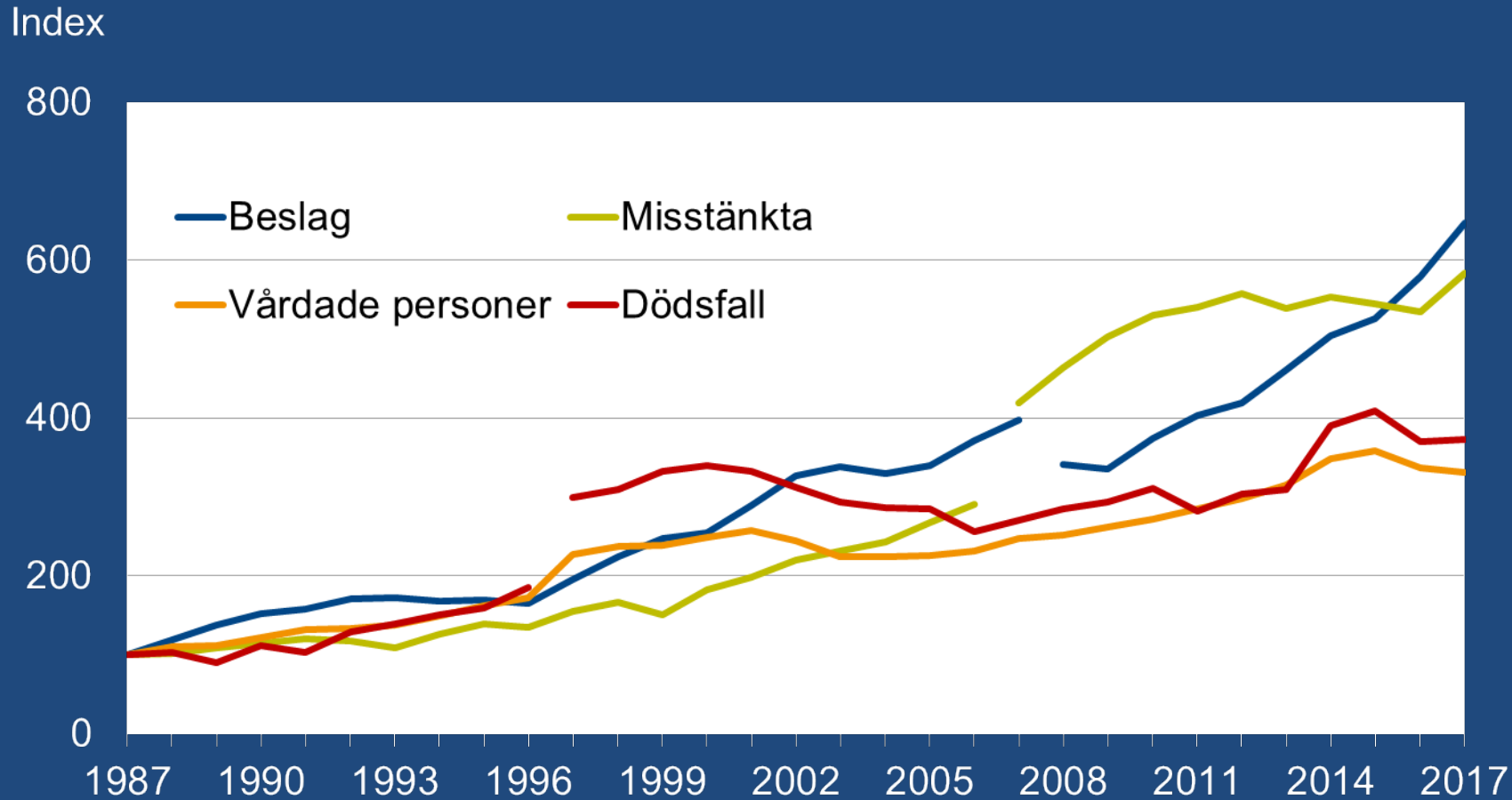
Hallucinogener

- Cannabis
- LSD
- Fencyklidin (PCP)
- Psilocybin (svamp)
- Meskalin (kaktus)
- Triklöretylen
(lösningsmedel), Thinner,
Bensin

Övriga sinnesförändrare

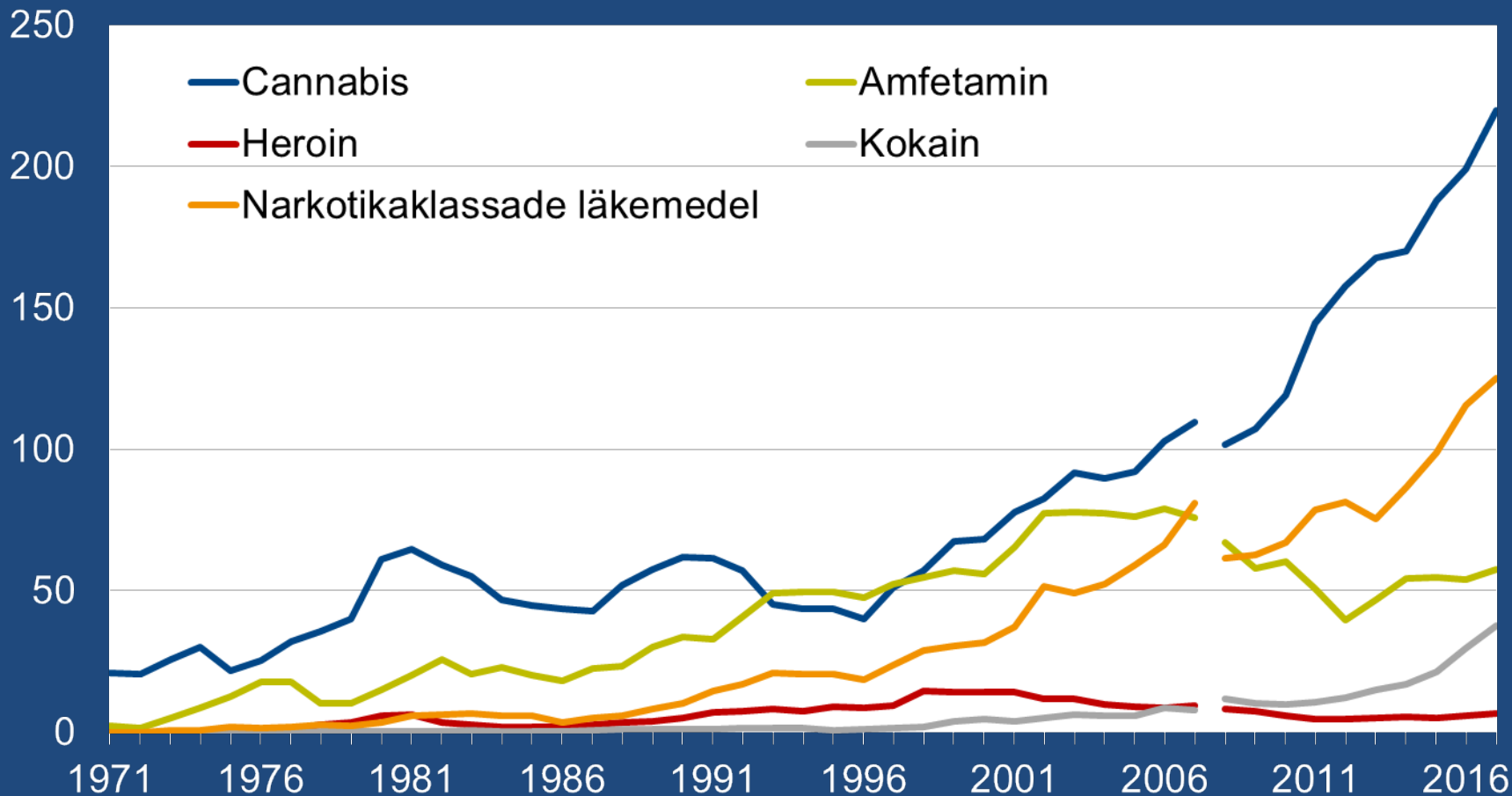
- Anabola steroider
- SSRI/SNRI preparat
(lyckopiller)

Utvecklingen av antalet narkotikabeslag, personer misstänkta för narkotikabrott, vårdade med narkotikarelaterad diagnos samt narkotikarelaterade dödsfall, per invånare. 1987–2017. Index 1987=100.

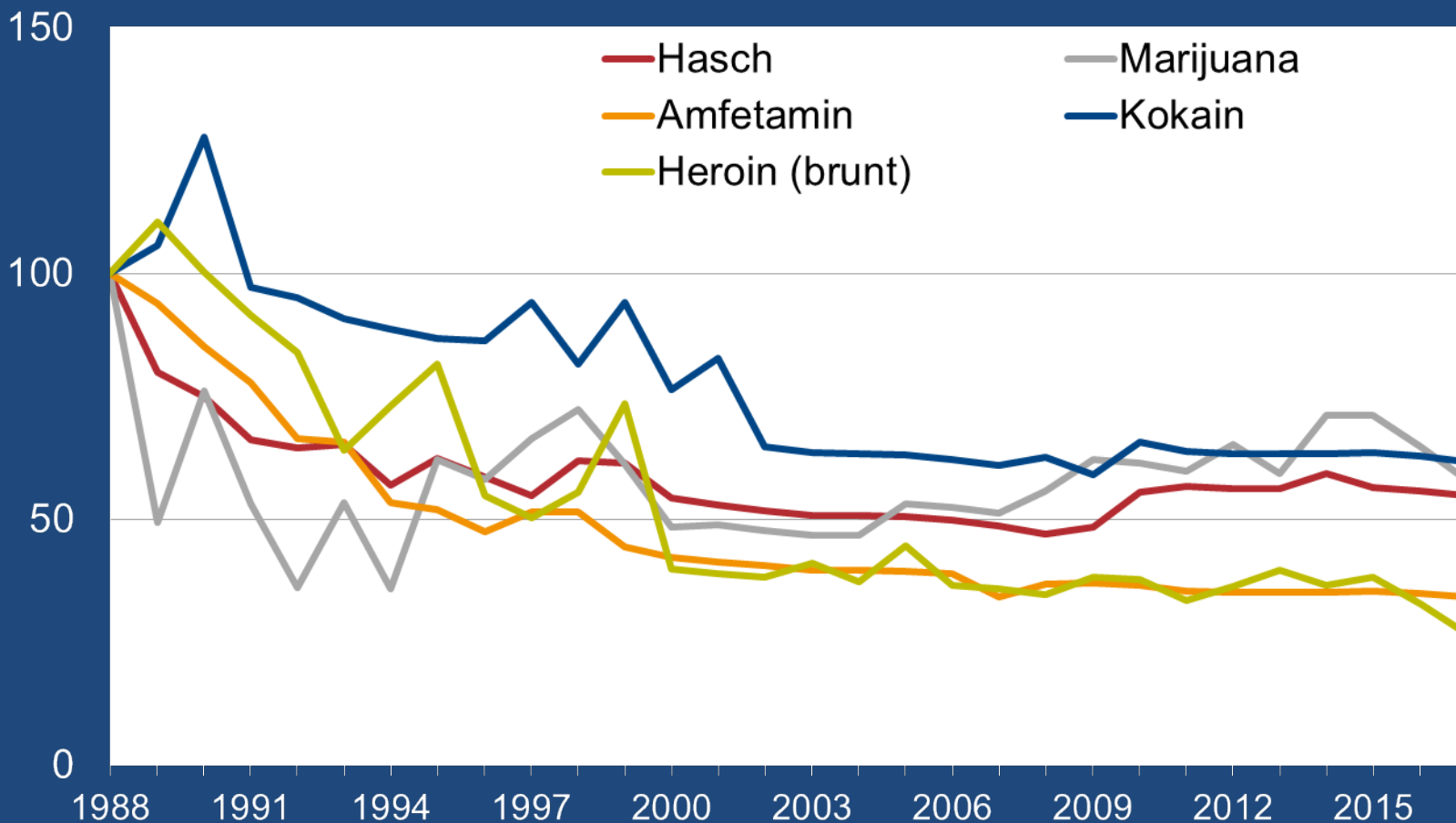
Antal beslag (av tull och polis) av cannabis, amfetamin, narkotikaklassade läkemedel, heroin och kokain, per 100 000 invånare. 1971–2017.

Antal

Gatuprisutvecklingen KPI-justerad i 2017 års penningvärde för hasch, marijuana, amfetamin, kokain och brunt heroin. 1988–2017. Index 1988=100.

Index

Drogtester urin

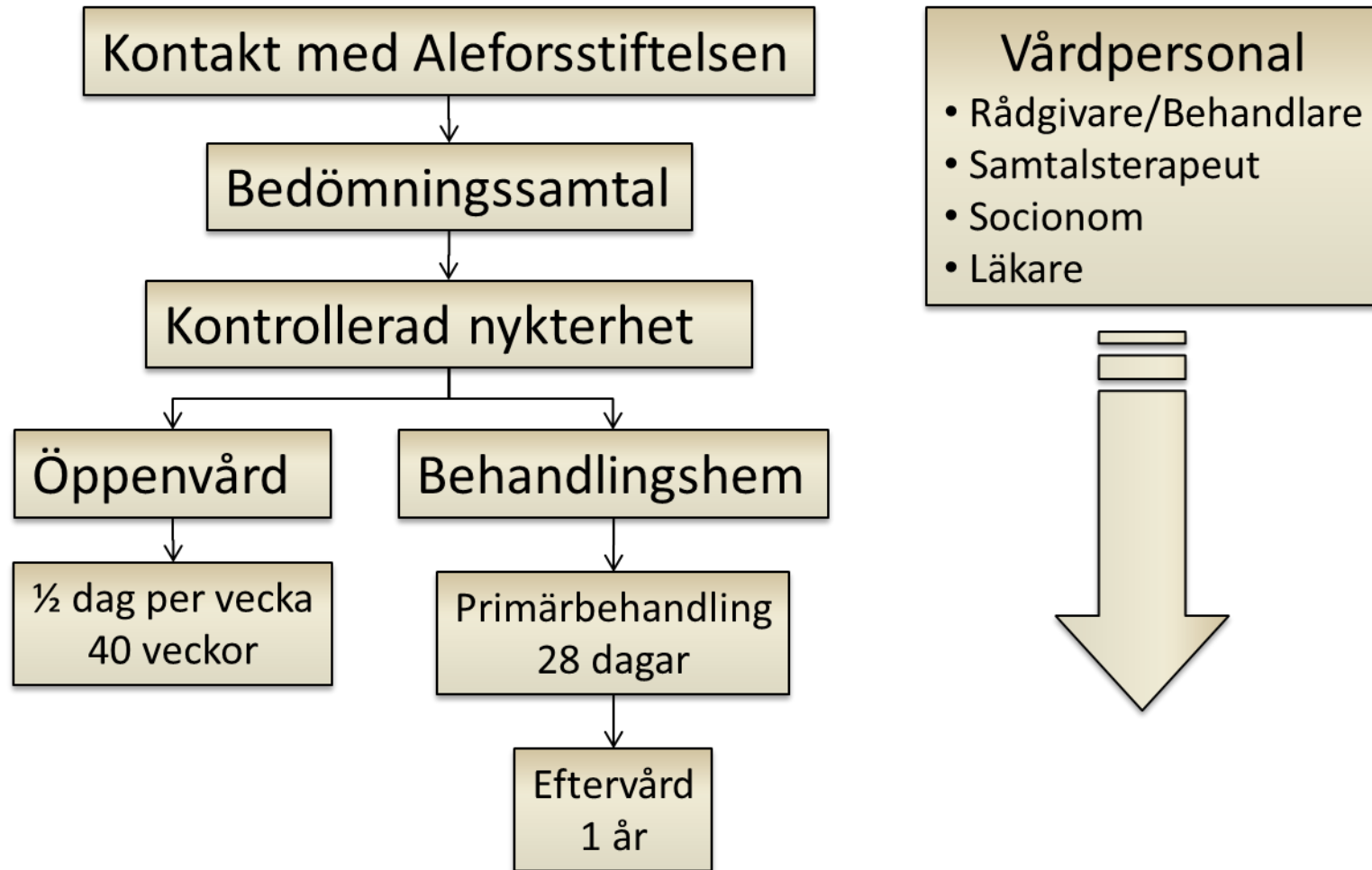
Drog	Verkningstid	Spårbar blod	Språbar urin
Amfetamin	2-6 tim (upp till 24 tim)	1-3 dygn	3-5 dygn
Kokain, rökt	30-40 min (peak 3-5 min)	5 tim	12 tim (metabolit 3 dygn)
Kokain, sniffning	60-90 min	5 tim	12 tim (metabolit 3 dygn)
Morfin	4-6 tim		3-4 dygn
Heroin	4-6 tim		3-4 dygn
Kodein	4-6 tim		2-3 dygn
PCP	4-6 tim	1-3 dygn	3-7 dygn
THC	ca 3 tim (peak 60-90 min)	4-8 tim	2-30 dygn (ev längre) 1-14 dygn
Bensodiazepiner	15 min - 24 tim		(fördröjd utsöndring vid Antabus)

Aleforsstiftelsen

Aleforsstiftelsens rådgivning

020-22 12 00

Aleforsstiftelsens behandlingsprogram

Aleforslinjen, 020 – 22 12 00

På detta nummer kan man ringa om man önskar kostnadsfri telefonrådgivning i frågor som rör missbruk av alkohol, läkemedel och narkotika. Man kan vara helt anonym när man ringer. Det går bra att ringa om man känner oro för egen konsumtion, i rollen som anhörig eller om man har allmänna frågor. Linjen är öppen även för dig som önskar chefshandledning i ett ärende.

Utredning

Eventuella rehabiliteringsinsatser skall alltid föregås av en utredning. I vårt avtal ingår kostnadsfri bedömning om konsumtionen är av sjukdomskaraktär samt behandlingsrekommendation. Denna kan utföras vid Aleforsstiftelsens mottagning i Göteborg eller vid Aleforsstiftelsens behandlingshem, Aleforshemmet, i Alingsås. Det finns även möjlighet genomföra bedömningsamtalen via videolänk.

Behandling

Aleforsstiftelsen tillhandahåller öppenvårdsbehandling i Göteborg och behandlingshem i Alingsås. I behandlingsinsatsen ingår även provtagning, läkarbesök och sjukskrivning, anhörigprogram samt arbetsplatsprogram. Vid internatbehandling ingår även eftervård. Kontakta Aleforsstiftelsen för närmare information.

Utbildning

Aleforsstiftelsen erbjuder en mängd olika utbildningar. Besök vår hemsida för mer information: www.aleforsstiftelsen.se

Kontaktuppgifter

Aleforsstiftelsens öppenvårdsmottagning i Göteborg
Första Långgatan 21
413 27 Göteborg
Tel. 031-14 20 92
Telefontider: vardagar, kl 08-16

Aleforsstiftelsens behandlingshem, Aleforshemmet
Aleforsvägen 11
441 39 Alingsås
Tel. 0322-66 56 80
Telefontider: vardagar, kl 08-16

Hemsida: www.aleforsstiftelsen.se
E-post: info@aleforsstiftelsen.se